

Erdélyi Híradó

Kedden, $\frac{6}{21}$ (Junius' 21-dikén) 1831

Frantziaország—Nagybritannia—Burkusország—Austria—Lengyelország
Muszkaország—Jelentés.

FRANTZIAORSZÁG

Az Abbaye-aux-Blois-i vólt Püspök, Grégoire Úr, meghólt Párisban máj. 28-dikán, délutáni 4 óraker. Az ő Testamentom-végrebajtói máj. 30-dikára jelentik a' temetését.

A' Commerce Journál' mondása szerint, máj. 25-dikán 10 óra-tájban vitorlázott-el a' szemlélődő-hajóserreg az itt következő sorral: "Victoire fregatte, Le Cuirassier brigg, le Cebre brigg, Marengo lineahajó, La ville Marseille lineahajó, Algesiras lineahajó, Algier lineahajó, Le Trident liniahajó, La Perle korvette, L' Artemise és a' Sphynx gőzhajó, mely az utolsó fregatte-t, a' Goulet-on kívülig, tzepeleőkötelen húzta. Azt beszéltek, hogy ez a' hajóserreg Joinville Printzet, ki a' tengeri szolgálatban akarja magát gyakoroloi, Corsicába kíséri, a' hol az ő elfogadására nagy készülteket tesznek. Innen, Civitavechiába megyen az, 's úgy látogatja-meg, a' már említett olasz kikötöket.

A' Gazette de France mondja: "A' Journal des Debats óltalmazza a' Lajos-Filep' Királyságát; a' National ellenben, a' Lafayette Úr' Elölülőségét. Rendkívül fontos ezt a' beszélgetést követni; mert, magába foglalja az a' mi' jövendönket. — A' Caricature (Journal) az Esküttek e-

lőt állott máj. 24-dikén egy lithographiáért "Szappankurta" (szappanhótag). Egy ember szappanhótagot fú, mellyeken ezek vannak írva: "A' Charta, valóság!" — "Nem kell több civillista!" — "Nem kell örökségi Pairség!" — Sajtószabadság!" — A' Caricatura' némely figuráiban Lajos-Filep' ábrázattját akarta a' Státus-Procurator megemélni; 'szézt idézték Philippon-t és Aubert-et az Assisen elébe. A' bevádlottak mentője, Blanc Úr, nem tsak az ő' ártatlanságjokat próbálta megmutatni; hanem még a' caricaturák által kijelelt lett dolgok' valóságát-is. Szóllott még Philippon Úr is egy heszédében szörnyü gonosz szurdáló elmével, és a' Jury — nem-vétkesnek — mondotta, mindeniket.

A' máj. 30-dikai Moniteurben ez a' jelentés van: A' Grégoire Úr' Exequiai, a' blois-i Püspöké, ma éppen 10 óraker fognak az Abbaye-aux-blois templomban, az ő plébániájában, megadni. A' nemzetigárdából, a' lineakatonaságból és a' municipál-gárdából, szakaszok fogják kísélni a' temetési pompát a' Mont-Parnasse temetőig; a' hol az idvezültnék, mint a' betsület-legio Commendeurjének, katonai tiszteletek fognak tétetni.

Azon nap' este. Megesett már ez a' temetés, a' templomhoz tartozó Plebanus

és azon egyházzal egyéb gondviselői nélkül, egynéhány más Papok' segédelmével, kik e' végett készek voltak odamenni, és a' kik között a' párisi Journalok, Chatel Abbást nevezik. A' temetési pompa, melynél a' lovakat kifogván a' szekérből, az Ifjak magok vonták a' Montparnasse' templomába, minden külső lármánál ment-végbe. A' sír felett Thi-beauveau hajdani Convent-tag és Isambert, Bisette, Cremieux, Raspaik (ki a' republikai decemberi össze-ésküvésben vádoltatott volt), Benjamin Laroche'sat. Urak tartottak halotti beszédet.

Páris, máj. 30 — A' Courier Français jelenti londoni Levelek után, máj. 28-dikáról, hogy St. Leu Grófné (a' Buonaparte Lajos' felesége, a' hollandi Exkirályné) megérkezett Londonba. Úgy láttatik, hogy a' Buonaparte egész familia Angliába fog költözni.

Kniaziewicz és Plater Gróf Generalok, ismét botsátottak hozzánk egy kerületi a' lengyel nemzeti országloszók' részéről, mely ez: "A' Litthóból és az augusztovo-i Vajdaságból hozzánk érkezett tudósítások, mellyek minket a' Muszkák' kegyetlenségeiről tudósítanak, nem hagyunk többé kételkedni az ellenünk folytatott háború' caractere-felől, mellyet követni, a' mi' ellenségeink magokat eltökéltették. Nem tsak a' Diebits Hadmarsal megvető Hirdetményei, nem is tsak a' Tsászár' barbarus Ukas-ai többé azok, a' mik a' muszka katonaságnak magokviselete igazgatásául szolgálnak erántunk; az ő' Vezérjeik, már most tsak az engesztelhetetlen gyűlölséghez a' lengyel nemzet eránt, és a' katonák' vadságához foljamodnak tanáts-kérdeni. A' mariampoli Kerület' lakosai, hívek maradván hazájok' szavához, állhatatos védelemhez készültek. Püszet Obester és Schön Major alatt, hazájok mellett viaskodván, a'

szereintsétlen fogoj Muszkákkal emberi módon bántak és bánnak: a' Muszkák ellenben, a' sebeikkel fedezett Schon Major, fájdalmaira nem ügyelvén, meglántzolták, másnap — felakasztották. Sok Tisztet és polgárt, kiket elfoghattak, nyomon agyon lőttek. A' felkelők' megvertetése után Mariampolnál, ez az egész tartomány ki volt téve a' Muszkák' barbarusságának; a' falukat kifosztották, meggyújtogatták; a' polgárokat kifosztogatván, tömlőzre rakták, vagy a' zabólatlan ellenség' bosszúállására tették-ki, 's több efféle, mellyeken az emberi nemzetnek borzadni kell.

NAGYBRITANNIA

Hogy az Anglus, mint nagy Kereskedő nemzet, nagyon előre-látó, megtetzik ebből is: A' Morning-Chronicle-ben ezt olvashatni: "Az országloszók' parantsolatjára, az itt következő fontos jelentés tétetett közönséggessé az Anglia és a' báltiki tenger közötti folyó kereskedést illetve, a' Cholera' lehetséges elkerülésére nézve: — Tanátsbureau, Whitehall, máj. 23. 1831 — Cope Tamás Mgos. Úrnak (Esquir) Sir! Reám bízta a' Titkos Tanáts, egy, a' külső ministeriumtól egyik Státustitoknoknak által adott irás massát megküldeni, — hogy minden hajó, mely rongyot vagy száraz készíttetlen bőrt rakkott-fel, és Muszka-, Lengyel-, Burkusországok' és a' Hansevárosok' kikötőiből érkezik, quarantine (veszteglés) alá vettesék. Kívánom, hogy uraságod azt a' muszka Kompániával, esmerettség-végett, közleni fogja. B. L. Bathurst." Ezen rendelkezésen kívül még, tudtokra adták a' keleti tengerrel foglalatoskodó minden Kereskedőnek és másoknak, kiknek a' dologhoz közök van, hogy minden hajó, akár van benne pestist ragasztható jószág, akár nints, 7 napi veszteglés alá vették, 's azon túl, szabadok azon esetben,

ha a' hajó népe egészes állapotban van. Az olyan tárgyak (articulusok), melyek az elragadást elterjeszhetik, 14 -- 31 napi quarantain alatt vesztegelnek; és a' Muszkaországból behozott jószágok, a' tudvalévő módon purificáltak. Hull-ban, csaknem minden jószág 31 napig tisztúl. Van még itt több efféle elő-vigyázat is mintbogy a' Newa-n a' kereskedés szabad-dá lett. Rigában, Dántzighban cholera van.

A' Lordkantzler, Brougham, azt mondja a' Cancellarián, máj. 25-dikén, hogy a' Parlelament nem végezheti elébb el foglalatosságait jún. 21-dikénél; hanem, hihető, késő-őszig fog az tartani. Jún. 14-dikétől 21-dikéig a' teljes hatalmak' megbizonyítgatásaival, a' tagok' esketésével és a' Szószólló' (Elölülő) választásával foglalatoskodnak. A' Courier állítja, hogy a' Király szeméjjesen fogja kinyitni a' Parlelamentet jún. 20-dikán; és hogy az ülés eltartana sept. közepéig.

A' londoni Radicalok egy nagy gyűlésében, heves vetekedések után, Hunt-ot, méltatlannak ítélték a' további bizodalomra. — Spanyolországban, az ág. Híradók' bevitelre 500 piaster büntetés alatt van megtiltva.

London, máj. 28. — Ezen a' napon, mely a' Király' születése' napjául rendeltetett, megkondúltak a' főváros' templomainak minden harangjai, reggel, — délben a' párk' és Tower' ágyúji; a' Themse' hajói felhúzták a' zászlókat, és estéli kivilágosításra készültek. A' Királynál nagy udvarlás volt 2 órakor.

* Az Anglusok' bátorsága és állhatatossága megfejtette végre, a' Globe jelentése szerént, azt a' nagy Problemát, mely Áfrikában a' Niger' (foljóvíz') menetelét illeti, mely a' geographiát és litteraturát esztendőszázak-ólta foglalatoskodtatja, mint az itt következő Levélből kitettzik, mely az ő' utazásai által

esméretes Seborvos Fischer Úrtól származik, az Athol hajóról, Biafrából, febr. 2-dikáról, 1851. — "Uram! hasznát veszem az alkalomnak egy, Angliába vissza menő hajó által, mely velünk találkozott, Uraságodnak hirtelenében egynehány sorral jelenteni, hogy az a' nagy geographiai Problema, a' Niger' torkát illetve, meg van fejtve. A' két testvér Llander hajóra ült, midőn Yourihoz értek, a' Nigeren, vagy a' mint itt mondják, a' Quarra-n, 's lehajókáztak a' foljóvízen, míg a' biafrai öölbe jutottak. Azt az ágata' foljóvíz nek, mellyen ők a' partra értek, Nun-nak vagy Brassé-foljóvíznek hívják; — első foljóvíz, mellyet keletre a' Formosa földtsútstól (cap) találni. Hajókázások-közben, megtámodták és megfogták őket a' Hibhoo-k, egy durva néptörzsök, mely a' foljóvíz' partját lakja. Azomban, éppen ott volt a' tartományban a' brassé-i Király, rabszolgákat vásárolni; és mindégyikért 6 -- 6 rabszolgát adván tserében, ezen 12 sklávon kiváltotta őket, 's szabadon botsátotta. Azon tsatánál, mely az ő' megfogattatások-közben esett, elvesztette az egyik testvér a' napikönyvét. Youri-ban tartózkodások alatt, megszerzették magoknak azt a' könyörgéses Könyvet, mely az Anderson Úr, a' híres Mungo-Park' utazó-társáé volt. Szinte egy hónapig voltak ők Fernando-Poban, és ott ültek, mintegy 10 nappal ez előtt, egy ág. kereskedő hajóra, mely Rio-Janeiroba szándékozott, a' honnan Angliába fog vissza menni. Hogy ezt a' kerülőt teszik; reménylem, hogy az én' Levellem elébb érkezik-meg, mint-sem ők; és Uraságod jelentheti legelőbb meg ezt a' szép felfedezést.

BURKUSORSZÁG

Berlin, máj. 31. — Még a' kik legjobban értik-is a' dolgot a' mi' katonaszkodóink között, nem foghatják azt meg,

hogy Sárzynecki Gen., minekutánna Ostrolenkát elvette és egy sereget küldött Litthóba, mely már úba-is volt, nem ment mindjárt vissza saját állásába, és oly' nagy ellenséges sokaságot hagyott háta megett. A' mese, meg van már most fejtve. (Ez, bizonyosan kávéházi recensens) Eppen most érkezik Varsóból, estafette által a' tudósítás, hogy Diebits Hadmarsal a' Lengyeleket Ostrolenkánál rögtön megtámodván, megverte és Prágába visza nyomta. Lengyel tudósítások ezek, és így, nem lehet kételkedni. Mindegyik részről esett volna el 12 -- 15 ezer ember, és, tsak a' muszka részről 12 Gen. holt-meg; az ütközet maga, egy volt a' legördöklöbök közzül, minthogy tsaknem egyedül bajonettel viaskodtak. A' muszka gardák oly' vitézül hartzoltak, hogy ezt felőlök fel nem tették volna; de a' Lengyelek-is éppen úgy támogták-meg a' fősállást, úgy hogy, alig volt ezeknek idejek ütközet-rendbe állani. Azonban, Chlapowski lengyel Gen., a' Konstantin Nagyhertzeg' sógora, beütött a' maga' seregével Litthóba, hanem, talán éppen, és minekutánna a' lengyel fősereg megverettetett, van ő veszedelmes állásban. Mennyire legyen ez az ütközet véghatározó az ő' következéseiben, még most meg nem mondhatni; a' lengyel had koránt-sints semmivé téve, sőt inkább, úgy-láttzik, keresztül vágta magát, midőn visza térése úttját már elvágták.

AUSTRIA

Az austriai Zeitungokban van egy visza-szóllító Edictum, 418, Gallitziából és Lodomeriából Lengyelországba kibúdosott férfi lakosok eránt. Van ezek közt 26 Gróf, és azon tartományok' előkelő familiáihoz tartozó szeméjeknek nagy része.

LENGYELORSZÁG

A' varsói Híradókban, a' katonai munkálkodásoknak és a' hadsereg' mos-

tani állapotjának egy elébbi és mostani tükörét; melyben a' van, hogy a' mostani hadlinea, melynek a' dereka Varsó, Pultusktól Garwolinig nyúlik, és a' lengyel fő-sereg 70,000 emberből áll. Ezenkívül újra szedi magát rendbe a' Sierawski Gen. megvert serege, és némely helyeken által tudott kapni a' Weichsel' bal-partjára. Ezzel, és még más apró seregekkel, pl. Zamosc-ival, a' Chrzanowski alatt valókkal, teszen a' Lengyelek' egész száma 100,000-et, az önkénteseket és a' conscribált 50,000-et, mellyek nintsenek felfegyverkezve, ide nem értve. — Állítják továbbá, hogy a' Lengyelek ekkorig még (kétségkívül az ostrolenkai ütközetig, nem veszettek többet 7000 nél; 5000 van a' lázáretekben, sebesen; 5000-et elfogtak. Ágyút-se veszettek többet 4-nél, zászlót pedig egygyet-se. Ellenben a' Lengyeleknek, van 16,000 fogjok, 11 nyert zászlójok, 40 idegen ágyútjok és 12,000 fegyverjek, a' miket így szerzetek. — A' prágai várról azt mondják, hogy már most megvehetetlen, és 150,000 lakos védelmezi. Végre, azt állítják, hogy a' Diebits Hadm. és a' Toll Gen. seregei együtt 104 ezere mennének.

A' Nowa Polska-ban e' van: "Minekutánna Dwernicki Gen. (ki már Poşonba érkezett, Laibachi vagy Grätzi útjában) az ellenséget máj. 18 és 19-dikén Boromelnél megverte; de a' Muszkák több-több segítséget gyűjtöttek össze, melegeit Dwernicki, mivel' négyannyi ellenség ellen meg nem állhatott, Kolodnofelé, a' hol 20-dikán megérkezett. Az ellenség, mely a' két napi tsatában 1500 embert és 12 ágyút, a' pattantyúsoktól megfosztódottakkal együtt, veszített, jött utánnunk, és már most 5-annyi sereggel volt. Dwernicki Gen. jónak találta, egy éjjeli menetele által állást fogni ép-

pen az austriai határszélen. Egy gallitziai erdőnek vetvén a hátát, semmit nem tartott a körül-véteztől, az ellenség részéről; sőt inkább, kedvező kimenetelét a tsatának lehetett várni ezen állásból: mert a lengyel katonaság vitessége, a föld fekvésétől segítettve, a szeretett Hadvezér vezérlése alatt, bizonyosan vissza-verte volna az ellenséget. De már most, nem tsak a Rüdiger serege, hanem a Roth számos katonasága és a Krasowski-ének nagy része, terítették-el a kietlen síkot. Már ezek egygyütt 8-szorta többre mentek a miénknél. Minekutánna Dwernicki a szükséges parantsolatokat megtette, bē várta ő az ellenség megtámodását: mert azt az állást teljességgel ott nem hagyhatta, mellyen egy maroknyi nép egész védelmé, egy szörnű sokaságu ellenség ellen fekött. Az ellenség, mely 2 nap semmi nyilvános tsatába nem akart botsátkozni, ámbár mi, az ő körülöt Kártáts-tűzzel ideztük-fel, tsalárd eszközököz foljamodott: 26-dikán lefegyverkeztette az austriai határszéli öröket, elküldötte egy pár ezer lovassát hátunk megé, még-pedig annál-nagyobb vakmerőséggel, mivel az austriai Tsászár Öfge. eránti tekintetből, nekünk semmi védeszközöz nem lehetett nyúlunk egy olyan földön, mellyet a muszka katonaság meg mert fertéztetni. Most volt az, midön a Dwernicki szívében, a Vezér ditsössége és egy maroknyi vitéz nép mentése között a tsata kezdödött. Elébbvalónak tette ő fegyveresseinek, a hazáért haszon nélkül tejendő áldozattjainak az életét: mert, vissza akarta ő annak fíjait vezetni a hazába, kik ezt még védelmezhetnék az ő vérekkel. Dwernicki Generálnak, volt birt-oka az Ó apost. Fge. határszélelt által-hágni: az ellenség, ezen Monárcha Méltóságát kissebbítő módon sértette-meg ezt a határszél; a ha-

táröröket, mint mondók, legyverkeztette, s vakmerő volt, a Felsőbbség helybehagyása nélkül, a lengyel hadi-tábort hitetlenül megtámodni. Dwernicki, úgy akarta magát viselni, mint illik egy nemes Hadvezérhez, Európa civilizált nemzete familiájához, egy férfihoz, ki a be-tsület úttjától soha-sem távozott-el. Három nap várta ő híjjában a tsatát: 27-dikén minden erejét az erdő előtt vonta-össze az ellenség, melyhez a mi balszárnyunk támoszkodott, még-pedig tsupán azért, hogy mozdulását titkolja. Ezen erdő elfoglalása 3000 Lengyel sor-sát határozta volna meg: mert, minden felöl körül-véteztünk volna. — Ezen terhes fekvésben fogott Dwernicki Gen., meg-gondolván a kialtó Haza szózatját, méjj szív-éreménnyel, az austriai birt-okbau menedéket keresni. Az ellenség, nem elégedvén-meg a nemzetek birt-okának egyszeres megsértésével, megtámodta a mi maroknyi gyalog utóserégünket, tüzelt rájok; és, hibető, 20-egynehány beteg elfogására egy tündöklő győzödelmet fog kitrombitálni.

Az ostrolenkai máj. 26-dikai ütközet, a Diebits Hadmarsal elő-adása szerént (49-dik Szám, végezete). — “Már most, a Hadmarsal eltökéllette magában, mindent elkövetni, hogy az ellenség a hídát fel ne dülja, s ennél-fogva, az által-menetelnek ura legyen. Az astrachani gránátos-regementek és Suwarow Gróf (reg.) rohantak legelősször a lábas hidra, nem ügyelvén az öldöklő kártátstűzre, mely a hídát hosszára sodorgatta, és elvették egy rögtön felhányt sántz (coupure) meggett felállított ágyúkat. Ugyanollyan megkülömböztetett bátorsággal újjították-meg a Lengyelek négyszer, a híd visszavétele próbáját; de minden iparkodások füstbe-ment a Muszkák vitességek miatt kik egymás-után 24 tsapatot vezettek a

jobb partra, a' hol a' hartz a' legnagyobb elkeseredéssel, mind-a'-két részről számos ágyúk' segítsége mellett foljt, míg végre az ellenség, az ott közel fekvő erdőkébe vissza-nyomattatván, a' Muszkák a' hartzmezőt megtartották. — Az ellenség nagy sietséggel vonúlt vissza Rozanba; melybe, ámbár katonái nagyon elfáradtak, már 27-dikén délelőtt megérkeztek. Minekutánna a' Hadmarsal, seregeinek egykevés pihenést engedett; Witt Gen. megindult az ellenség üzésére.

A' lengyel hadsereg, vesztett ebben a' véres ütközetben 3000 hőltat és nehéz sebet kapottat, fogságba esett 1500, kik között egy Gen., 4 Stábtiszt és sok fő-tiszt, 5 ágyúval együtt. A' hőltak közt van Kicki és Kaminski Gen. és Főhadnagy Gajewski. A' Muszkák' vesztesége mindössze 3000, kik között sok Gen. és Stábtiszt.

I. Pahlen General, 28-dikán, a' Lomza-nál tartózkodó, a' lengyel fő-seregtől elvágott sereg' ellen küldődött-ki, melynek mozdulásairól ekkorig semmi bizonyos tudósítás nem jött.

A' varsói Státus-Híradó máj. 50-dikáról, elő-ád egy, a' Generalissimusnak, Pultskból 27-dikéről költ hivatali tudósítást, a' nemzeti országlószékhez, ezen értelemben: "A' Lubienski General' egybe-találkozása által az ellenség' derekával Nurnál, a' hónap' 23-dikán, kitanúltam, hogy Diebits Hadmarsal, a' maga' fő-erejével, a' Búg' jobb partjára ment, és, mint-hogy ő ott a' gárdákkal minden pillanatban egybe-kapcsolhatná magát; más-felől, Chlapowski Gen., a' mi' atyánkfijainak Litthóban, az első segedelmet nyújtotta, már ezekkel egybe-kapcsolódott; és így, a' mi' expeditionknak ezt a' végtargyat is elértük, parantsolatot adtam a' seregnek, hogy magát, az annyira számosság sokaság elől, apránként húzná

vissza. — A' hónap' 24-dikén a' Pac (Pátz) Gen. tartogatottja Troszynnál állott, Rybinski Gen. állása Czerwinnél és Lubienski General, a' második lovas-sereggel és a' Kaminski Henrik Gen. Osztáljával Nadbor mellett fogott állást: Gilegud Gen. ellenben Lomza' elvételére ment.

Máj. 25-dikén megtámodták Lubienski Generált a' Tykoczin- és Choroszez-ből ére nyomuló seregek, az alatt míg a' Hadmarsal hadserege Nurból útban volt. Parantsolatot adtam 'bát a' seregnek a' Narew' jobb partjára-menetelre; a' mi 25-dikén este és másnap' reggel, tökéletes rendel, 2 hid' segedelmével; meg is esett. Lubienski Gen. tette az utógárdát, és a' sereg' által-menetele' fedezésére, elfoglalta ő a' dombokat Rzekun és Lawy mellett.

Máj. 26-dikán, korán, megtámodta a' Hadmarsal maga a' legnagyobb tüzzele' Lubienski Gen. állásait. Ez a' vitez Gen. vissza-vonult, bator ellent-állása-közben, Ostrolenkába. Meggátoltatott itt újtjában, az ellenség' gránátja által meggyúlt város' égése által. Midőn végre Lubienski Gen. egész seregével a' Narew' jobb partjára jutott, nem lehetett az ellenség' tüze alatt a' hidat annyira elrontani, hogy annak ismét felépítése az ellenségnek lehetetlen lett volna. A' Schachoffoski Hertzeg' granátos-osztálja, által-ment e' szerént a' Narew' jobb partjára, és hozzá fogott egy tüzes megtámodáshoz, az, a' foljó' túlsó partján kibontakozott igen számos állás-ágyúk' védelme alatt, mellyek az ő' mendegelő osztáljai előtt tett keresztben-lövés által azokat fedezvén, az ára következett megtámodást rendkívül nehezítette. Mindazáltal, a' mi' némely gyalog regementünk, a' Rybinski, Malachowski és Kaminski Osztáljaiból, valamint a' Lubienski és Skarzynski Generalok' lovassai, megtámodták az ellensé-

get változtatva és a legnagyobb iparkodással; mely a maga részéről próbálgatott jövőgetni 's nagyobb-nagyobb sokaságot elő-allítani. Igen sokáig marad a viadal az egyedülvaló egymást-mészárlás mellett. Valamint nekünk lehetetlen volt az ellenséget a hídon vissza-venni; éppen úgy volt neki, bár mennyire iparkodott legyen is, lehetetlen, egész seregét által szállítani. A' Generálok, szeméjjesen vezették a' megtámadást. A' két rárohanás között, melyet én-magam vezettem, a' gyalogság homlok-tsütsánvalónak igen kedvező következése lett; mint-hogy a' szembetűnő erővel elő-nyomuló ellenséget hátrálni kényszerítette. Estefelé végre, vissza vonta, a' következés nélkülvaló iparkodástól eltikkadt ellenség az ő sokaságát a' vízen túl, és még a' hátra-hagyott puskásokat is a' hídig húzta, úgy hogy mi urai maradtunk a' hartzmezőnek. Az ütközet, végződött 10 óra-kor éjjel.

De megfontolván hogy a' Gielgud Gen. serege, mely a' mi' atyánsíjainak Lithóban véghatározó segédelmet vinni rendeltetett, ezen ütközet által, menetel' kinyitására Lomzából már elég időt nyert, és e' szerént a' további tsata ezen helyen minden következés nélkül lett volna; parantsoltam a' seregeknek, hogy Rozan által Pultusk-ba menjenek. Ez a' mozdulás minden akadály nélkül megyen végbe az ellenség' részéről. — Ebben az ágyútsatában megkülönböztették magokat a' többek közt: Pac Gen., ki, hogy az ellenséget a' híd helyre-állításában akadályoztassa, elő-vett két csoportot (peloton-t) és kétszer sebessített-meg: Malachowski és Boguslawski Generálok, mely utolsó, ámbár kétszer sebessített-meg, csak az ütközet' végén hagyta oda a' hartzmezőt. A' két felekezet' veszteségét Ostrolenkánál, nem le-

het még illendően feladni; de igen számba-vehetők voltak azok. Az igaz hogy az ellenség, a' hartzmezőt a' Narew' minden partján holt-testekkel takarta-be; de, azt sem tagadhatni, hogy nekünk is sok halottunk és sebesünk vagyon. Különösen gyászolja a' mi' seregünk Kieki és Kaminski Generálokat 'sat. Az ütközet' apróra szedett részeit utóbb fogja a' Fővezér a' nemzeti országglószéknek feladni, ha a' rapportok be fogtak érkezni.

Varsó, máj. 30. — A' Státushíradó az ostrolenkai ütközetről, nem egyez-meg Diebits Hadmarsallal: hihető, egyik fil-lent, másik, nem mond éppen igazat. A' mi' veszteségünk, úgymond a' Lengyel, koránt-sem volt olyan nagy, mint mondják; a' Muszkákból pedig, csak a' Narew-be sok veszett, mivel' csak egy híd lévén, sokan a' lovasok között által úsz-tattak, a' gyalogokból pedig a' folyó' síkérebb vízen, gázoláshoz kezdettek, és mind-a' három helyen a' Lengyelek tüze alatt ejtették-meg a' próbát, melyből a' lett, hogy a' vizet elborította a' holt-test és a' döglött ló. E' mellett, égett a' város. A' lakosok' nagy része-is, kiknek a' romlott híd tatarozásán kellett dolgozni, vagy a' hídon haltak-meg, vagy a' vízben, vagy mások a' városban égtek-meg, még a' muszka katonaság-is, mert, mikor már a' várost elfoglalták, még azután fél óráig ágyúzták a' muszkák a' várost, 's hányták ára a' gránátot. Ez az ütközet, még a' grochowinál-is öldök-lőbb volt. Az ostrolenkai gáton és a' Narew' partján rakással feküdtek a' holt-testek. Más-nap' reggel, oda-hagyván a' miéink a' tsata-helyet, Diebits Hadmarsal, sok vesztesége miatt, hátra maradt tőlünk, kivéven egy lovas osztályját, mely a' Narewen innen volt. — Most érkeznek már egymás-után az ütközet' környületei részenként, mellyekből világos, hogy a'

mi' népeink hallatlan bátorsággal viaskodtak, kivált' minthogy a' muszka katona is testestől-lelkestől hadakozik. A' Schachhoffskoi Hg. gránátossai, leg-elől a' hídon, hartzoltak az utolsó lélekzetig, 's oda-is veszték igen sokan. A' Diebits Hadmarsal' ostrolenkánál velünk viaskodó népe úgy vólt 60,000, mint egy, nagy ágyúja 100. Hova vette úttját a' muszka sereg' dereka, még nem bizonyos előtünk; de azt, tudjuk, hogy a' Narew' jobb partjára ment, a' hol a' miéink még tsak szaguldozó Kozákokat vettek-észre. Vengierski Obestert és a' Generalissimus' két Adjutánsát megsebesítve hozták-be Varsóba. A' Generalissimusnak két gojóbis ment keresztül a' köntösén, sérelme nélkül.

Az ütközet' kimenetele és következései eránt, a' Generalissimus tegnapelőtt Prágában megfordulván, reá bízta Ostrowski Gróf Senator-Vajdára, jelentené-be az egyesült Kamaráknak, hogy ha bár fájdalmas-is neki annyi vitéz' elvesztése, kiknek számát ő, mint szokta, lelki-es-mérete szerént teszi holtakban, sebesekben és elmaradoztakban, 4000-re, erősítheti, hogy az ellenség' vesztesége, szeresen, a' nép' sokaságához mérve-is, sokkal több, el-annyira, hogy az ostroleukai ütközetet, részünkről, győzödelemnek lehet tartani. Bizonyossá teszi még a' Generalissimus a' Kamarákat a' felől is, hogy, noha a' Hadmarsal népe a' miéinknek a' számát sokkal meghaladta; mindazáltal, minket helyfünkből ki nem vert vólua, ha az ott-maradást szükségesnek tartottuk vólua. Említi még azt-is vitézségünkre-nézve, hogy ebben a' tsatában, ámbár a' sereg az ő parantsolatjára visszava vonúlt, még-sem vesztett a' sereg, tsak egy ágyút vagy egy fogjot-is. Ezt a' szerentsé kimenetelt a' Generaliss. annak tulajdonítja, mivel' a' Tisztek, hátrálás-

közben, magokat egészen elszánván, a' szoros' rendet, kézen-fogva tartották. — Nagy figyelemmel halgatván az egyesült Kamara ezen jelentéseket, utóljára említi Ostrowski Senátor, hogy a' Generalissimus nagyon aggódik azon, ha valjon van-é még-is bizodalma a' nemzetnek őhöz? Ezen szóra a' Kamarák újrameg-újra felkiáltottak: — Éljen a' Generalissimus! "

MUSZKAORSZÁG

A' burkus Staats-Zeitung, hivatalosan írja Grodnóból máj. 19-dikén: "Éppen most vesszük a' tudósítást, hogy az utolsó fellázadás — a' Dwernicki' hadifordulásainak visszhangja — Volhyniában egészen elnyomattatott. A' mi a' Samaitákat illeti; ezt, a' tartomány nagy kiterjedése mellett, nem erőltethetni egyszerre: de ez is nem sokára elenyészik. A' nép' sokasága, tsak erőltetve és retten veszen részt a' felkelésben. — A' Samaitában elfoglalt jószágokat az invalidoknak szánták tökéül; a' többi vidékbeli ilyen jövedelmeket pedig a' Lengyelországi igen szegény görög Egyházak' segedelmére rendelték. Tudnivaló, hogy az egész lakosság, Polocktól, Minsktől és Brzesc-Litewskitől délre, görög-bitü, és tsak a' Nemesek ott katolikusok.

JELENTÉS

Elébbi említésünk szerént (47-dik Szám) még nagyobb reménységünk vagyon már most, mint vólt elébb, hogy a' következő Postán, szolgálhatunk azon örvendetes tudósítással, melynél-fogva az Erdélyi Híradó és Nemzeti Társalkodó új életre jutván, ha bár egy kevés félbe-szakadással-is, de tsakugyan rövid időn foljtatódni fognak, még-pedig megkettőztetett munkássággal.

A' mostani Redactio megszűnik írni a' Foljó-írásokat.